ZO STUDNICE RODNEJ REČI

Apelatíva bor, bôr a ich deriváty v slovenských terénnych názvoch

RENÁTA ONDREJKOVÁ
Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV

Terénne názvy – anojkonymá sú názvy neživých prírodných objektov a javov a tých človekom vytvorených objektov na Zemi, ktoré nie sú určené na bývanie a sú v krajine pevne fixované (Svoboda a kol., 1973, s. 62; pozri aj Valentová, 2009, s. 31 – 34). Zdrojov motivácie pri pomenúvaní objektu býva vždy viac, ale najtypickejšia črta sa stáva pomenúvacím motívom, na základe ktorého vznikne terénny názov. Stromy, či už jednotlivé, alebo tvoriace súvislý porast, boli a sú veľmi dobrou orientačnou pomôckou pri identifikácii určitého nesídelného geografického objektu, a preto sa stali častým motivantom názvov týchto objektov.

Borovica lesná či sosna (*Pinus silvestris*) patrí medzi všeobecne známe ihličnaté stromy. Utvára rozsiahle lesné porasty v Ázii aj Európe najmä na piesočnatých rovinách. Je to nenáročná drevina, nachádzame ju na suchých pieskoch, plytkých pôdach aj na skalách, na vresoviskách i mokrých rašeliniskách typu vrchovísk. Súčasne sa jej dobre darí na vápencových skalách, obyčajne v pásme dubín, zasahuje však miestami aj do pásma bučín až smrečín. Upevňuje viate piesky a bežne sa pestuje ako úžitkový lesný strom. Borovica je dôležitá aj inak – pre peľ a pre výhonky. Kvitne v máji a dáva veľké množstvo peľu podradnejšej akosti. Včelám poskytuje živicu, ktorú horlivo zbierajú a vytvárajú z nej propolis. Predmetom zberu sú konce konárikov – jarné výhonky – turio pini silvestris. Používajú sa na prípravu osviežujúceho a vitamínového nápoja. Zber sa robí iba z vyrúbaných stromov v marci, apríli, keď konce konárikov sú pokryté

Príspevok vznikol v rámci riešenia grantového projektu VEGA č. 2/0019/20 Lexika slovenských terénnych názvov.

strieborným obalmi, a to pri slnečnom počasí. Najznámejší produkt ihličín je terpentínový balzam získaný narezávaním (Kresánek, 1982, s. 142).

Borovicu poznajú všetky slovanské národy, o čom svedčia názvy nielen v spisovných jazykoch (slov. *borovica, sosna*, čes. *borovice*, hor. luž. *chójna*, dol. luž. *chójca*, poľ., ukr., rus. *sosna*, slovin., srb., chorv., mac. a bulh. *bor*), ale aj v nárečiach. Názvy od základu *bor-* sú v juhozápadnej polovici Slovenska, t. j. na celom západnom Slovensku a v časti stredoslovenských nárečí. Najrozšírenejšia je podoba *borovica* (na západnom Liptove aj *borovicä*). V Trenčianskej stolici, v okolí Prievidze, v Tekove, Honte a v západnej polovici bývalej Zvolenskej stolice sa používajú podoby *bor, bór* i *buor*. Menšie enklávy utvárajú na západoslovenskom území podoby *búr* i *bóra* a *buora.* V severovýchodnej polovici Slovenska, na Kysuciach, Orave, v Novohrade, Gemeri, na celom východnom Slovensku je rozšírený názov *sosna* (Habovštiak, 1991, s. 151).

V príspevku sme sa sústredili na motiváciu pri pomenovaní a štruktúrnotypologický rozbor terénnych názvov utvorených zo substantív *bor, bôr, bôra* a na terénne názvy motivované borovicovým porastom.

Starobylé slovo *bor* má celoslovanský charakter. V západoslovanských a vo východoslovanských jazykoch sa vyskytuje najmä s významom „ihličnatý, borovicový les“, v jazykoch karpatskej oblasti s významom „močarisko, rašelinisko“, v južnoslovanských jazykoch a v južnej časti západoslovanských jazykov s významom „borovica, sosna Pinus silvestris“ (Majtán, 1991, s. 233).

Slovo *bor* nemusí však označovať len borovicový les. V. Machek (1968, s. 60 – 61) pri hesle *bor* uvádza tieto významy: „borový les, *borovina, bořina, boří*; často jako místní jméno (tu i Borek, Boreček, Borovnice aj.). Slovo *borъ* původně znamenalo (pol. slc.) močál, rašeliniště (odtud je č. *borek* i *borka* kus rašeliny, odříznutý v podobě velké šišky nebo cihly; dále stpol. *borowica* rojovník, též kaprad). Z vysýchajících močálů se tvoří ponenáhlu vřesoviště (pd. *bor, borowacina* = vřes; Kuc.), na něm se objevují druhy rostliny Vaccinium, zpravidla je to V. myrtillus (č. *borůvka, borovnice*, chod. *barovnice*, zm. přesmykem vobůrka B, slc. *borievka, borovnica*), ale i V. vitis idaea brusinka (sln. *borovnica* i *barovnica*), dále jalovčí (slc. *borovec, borôvka, borievka*; od toho je slc. borovička jalovcová kořalka, slc. *borovčiak* kvíčala: živí se bobulemi jalovce), konečně kleč a sosnový les (č. *bor*, odtud *borovice*; slc. *bor, bôr* sosnový strom i les, *borovica*) a *bo-*

rov(n)ík druh hřibů: roste zpravidla pod borovicemi, jeho podhoubí tvoří symbiózu s kořínky sosny. (A. Mátl rkp.) – Všeslovanské: r. *bor*, ukr. *bir* les (vůbec jehličnatý; ale zvláště sosnový), sln. sch. b. *bor* sosna...[1]“

V staršej slovenčine sa slovo *bor* (*bór, bôr*) vyskytovalo v troch základných významoch: 1. borovica, sosna, 2. borovicový (ihličnatý) les, borina, 3. rašelinisko, močarisko (Historický slovník slovenského jazyka I, s. 145); v Bernolákovom Slowári (1825, s. 116) sa uvádzajú iba dva významy 1. borovicový les (pinetum, pinea sylva), 2. borovica. V Slovníku slovenského jazyka 1 (A – K, 1959, s. 118) sú významy 1. ihličnatý strom, borovica, sosna, 2. borovicový les, borovina; v Krátkom slovníku slovenského jazyka (2003, s. 74) 1. borovica, sosna, 2. borina a v Slovníku súčasného slovenského jazyka A – H (2006, s. 340) 1. ihličnatý strom s dlhým ihličím, borovica, 2. borovicový les. Slovník slovenských nárečí 1 (1994, s. 144) uvádza štyri významy slov *bor, bôr, bôra*: „1. ihličnatý strom, borovica lesná, 2. borovicový les, 3. ihličnatý ker, borievka obyčajná (Juniperus communis) a jej porast, 4. *bôra* lenivá, ťarbavá žena. Staršie slovníky, napr. Palkovičov slovník (1820, s. 67) pri hesle *bor* uvádza významy borovica a borovicový les.

V terénnych názvoch sa slovo *bor* (i *bór, bôr, búr*) vyskytuje sporadicky na západnom aj na strednom Slovensku, najviac na Záhorí, a to v názvoch, v ktorých možno rekonštruovať pôvodný apelatívny lexikálny význam tohto slova „borovicový les“. Je to na území, kde sa strom nazýva *borovica*, lebo na celom Záhorí je v terénnych názvoch bohato doložená podoba *borník* „miesto s borovým, borovicovým porastom“. V severnej časti západného a sčasti aj stredného Slovenska sú doložené podoby *borie, bôrie/bôra, bórie* a v južnejšej časti podoby *borina, bôrina* (Majtán, 1991, s. 234). Bohatý výskyt so slovom *bor* na strednej a najmä na hornej Orave, kde sa borovica nazýva *sosna*, súvisí s charakterom terénu, v ktorom možno rekonštruovať pôvodný význam slova *bor* ako „močarisko, rašelinisko“, rovnako ako na Kysuciach a v Zamagurí na Spiši.

V kartotéke terénnych názvov oddelenia dejín slovenčiny, onomastiky a etymológie v Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV sú spolu s terénnymi názvami (zo Základnej mapy 1 : 10 000), ktoré má na svojej stránke

[1] Použité skratky vo výklade: pol. – poľsky, slc. – slovensky, slovenčina, č. – česky, stpol. – staropoľsky, pd. – v poľských dialektoch, chod. – chodsky, zm. – západomoravsky, sln. – slovinsky, rkp. – rukopisné práce, r. – rusky, ukr. – ukrajinsky, sch. – srbochorvátsky, b. – bulharsky.

uverejnené Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, zastúpené aj neštandardizované (ľudové) názvy, ktoré sa získali z dotazníkov, zo seminárnych, z diplomových a dizertačných prác, z kolektívnych terénnych výskumov a z ďalších zdrojov. Na pomenovanie porastu a miest s porastom stromov Pinus silvestris v slovenských terénnych názvoch sa používajú deriváty od základu *bor, bôr, bôra, bôrie* bez rozšírenia o morfému *-ov-*: *bor, borček, boričie, borie, borina, borinka, borka, bornica, bôrčik, bôrik* alebo s morfémou *-ov-*: *borovica, bôrovie, borovička, borovec, borovičie, borovinka, bôrovinka, borovisko, borový, bôrovište*.

V rámci štruktúrnotypologického triedenia môžeme terénne názvy utvorené zo substantív *bor, bôr, bôra* členiť na priame (jednočlenné a viacčlenné) a nepriame (predložkové a predikatívne) názvy (Majtán, 1996, s. 22).

Priame názvy pomenúvajú bezprostredne konkrétny objekt a ich základná podoba je v nominatíve. Priame jednočlenné nederivované názvy, ktoré nemajú odvodzovacie prípony alebo predpony so špecifickým príznakom miesta, sú všetky jednoslovné názvy apelatívneho pôvodu: *Bor* (Myjava; Studienka, MA; Šajdíkove Humence, SE; Pohronská Polhora, BR; Tvrdošín, TS; Zubrohlava, NO; Vysoké Tatry, PP; Šútovo, MT), *Bôr* (Pukanec, LV; Lakšárska Nová Ves, SE; Veľké Leváre, MA; Demänovská Dolina, LM; Martin; Čremošné, TR; Turčianske Teplice), *Bôra* (Veľké Kršteňany, PE; Folkušová, MT; Háj, TR; Sučany, MT; Prievidza; Podhorie, BS). V materiáloch sú zaznamenané aj názvy geografických objektov v množnom čísle, ktoré sa v onomastike nepovažuje za gramatickú kategóriu, ale chápe sa ako lexikálny slovotvorný prostriedok: *Bôry* (Lutila, ZH; Soblahov, TN; Lipovec, MT; Kosorín, ZH; Krasňany, ZA; Varín, ZA), *Bory* (Borský Mikuláš, SE; Podolie, NM; Ochodnica, KM; Mútne, NO; Rabčice, NO; Liptovská Lúžna, RK; Klátova Nová Ves, PE).

Viacčlenné, zložené názvy charakterizuje syntaktický determinatívny vzťah a môžu byť jednoslovné a viacslovné, zložené z dvoch alebo viacerých plnovýznamových slov.

Dvojčlenných nederivovaných determinatívnych názvov so zhodou, ktoré sa utvorili zhodným vlastnostným alebo privlastňovacím adjektívom a substantívami *bor, bôr, bôra, bôrie*, je medzi terénnymi názvami veľa. Názvy sú v štandardizovaných podobách alebo podobách upravených do spisovnej slovenčiny. Zhodným prívlastkom je najčastejšie privlastňovacie

adjektívum, ktoré poukazuje na pôvodného či súčasného vlastníka – jednotlivca alebo celú rodinu.

Atribúty môžu byť motivované propriami: *Hodulov bor* (Polianka, MY), *Húskovie bor, Zubákovie bor, Sivákových Bor* (Priepasné, MY), *Kováčov bor* (Zemianske Kostoľany, PD), *Pavkov bôr* (Horné Naštice, BN), *Notárove bôry* (Veľké Kršteňany, PE), *Pálkove bôry* (Horné Naštice, BN), *Zengove bôry* (Uhrovské Podhradie, BN), *Habánsky bor* (Moravský Svätý Ján, SE), *Svinkovské bory, Šimkovské bory* (Liptovská Lúžna, RK), *Bielych bôrie* (Sverepec, PB). Veľa názvov má atribúty motivované adjektívami, ktoré vyjadrujú:

- veľkosť: *Malá Bora, Hrubá Bora* (Senica), *Nízke Borie* (Horné Srnie, TN),
- vek: *Mladý Bor* (Jablonka, MY),
- farbu: *Čierne Bôre* (Žitná-Radiša, BN),
- polohu: *Predný Bor* (Poprad), *Horné Bôre* (Pravotice, BN), *Nižný Bor* (Pohorelá, BR), *Dolné Bôry* (Uhrovec, BN), *Podlazné Bory* (Veľké Kršteňany, PE), *Vyšný Bor* (Pohorelá, BR), *Dolné Bôrovie, Horné Bôrovie* (Jasenie, BR),
- hodnotenie, výsledok deja: *Spálený Bor* (Priepasné, MY), *Hladovské Bory* (Suchá Hora, TS).

Okrem adjektíva môže byť dvojslovný terénny názov tvorený aj spojením číslovky a substantív *bor, bôr, bôra, bôrie*: *Prvé bôrie, Druhé bôrie, Tretie bôrie, Štvrté bôrie* (Podlužany, BN). Tieto terénne názvy vznikli podľa poradia a kultúry vysádzaných rastlín.

Najväčšia je samostatná, obsahovo aj typologicky odlišná skupina nepriamych chotárnych názvov s predložkou, ktoré sa vo väčšom počte vyskytujú hlavne ako názvy hospodársky využívaných objektov (lúk, pasienkov, polí, lesov a pod.).

Nepriame názvy pomenúvajú objekt prostredníctvom iného vlastným menom pomenovaného alebo názvom nepomenovaného objektu alebo podľa nejakej okolnosti, súvisiacej s jeho vznikom. Najčastejšie ide o priestorový vzťah vyjadrený predložkou. Predložkové názvy vyjadrujú lokalizačný príznak miesta. Tieto názvy vznikli z predložkových konštrukcií okolnostného (príslovkového) určenia miesta alebo elipsou určovaného člena z prívlastkových konštrukcií (Majtán, 1974, s. 146).

Predložkový názov môže obsahovať substantíva *bor, bôr, bôra*, ako je to pri priamych názvoch, pričom objekt je pomenovaný vzhľadom na polohu ku konkrétnemu boru alebo k viacerým borom, borovému porastu: *Do bora* (Bystričany, PD; Spišská Teplica, PP), *Na bore* (Čierne, Skalité, CA), *Nad borom* (Pohorelá, BR; Bobrov, NO), *Medzi borami* (Zuberec, TS), *Medzi bormi* (Habovka, TS; Bánovce nad Bebravou), *Medzi bôrmi* (Žitná-Radiša, BN), *Nad bormi* (Malé Lednice, PB), *Od bora, Od borov* (Levice), *Okolo bora* (Dolný Kubín), *Pod borom* (Bílkove Humence, SE; Jablonka, MY; Kúty, Moravský Svätý Ján, SE; Košolná, Suchá nad Parnou, TT; Trebeľovce, LC), *Pod bôrom* (Košolná, TT; Chynorany, PE), *Pod bôrmi* (Žitná-Radiša, BN), *Pod bormi* (Senica; Stará Lehota, NM; Nesluša, KM; Malé Lednice, PB), *Ponad bor* (Pohorelá, BN), *Pri bore* (Boleráz, TT), *Pri Bôri* (Brieštie, TR), *V bore* (Martin), *V boroch* (Skalité, CA), *V bôri* (Brvnište, PB), *Za borom* (Dojč, SE; Liesek, TS; Rabčice, NO; Trstená), *Za bôrom* (Častkov, SE; Martin; Trebostovo, MT; Rohov, SE), *Za bormi* (Kysucký Lieskovec, KM), *Z bôru* (Nová Baňa, ZC).

Substantíva *bor, bôr, bôra* v predložkovom názve môžu byť rozvité zhodným alebo aj nezhodným prívlastkom: *Pod Kováčovým bôrom* (Zemianske Kostoľany, PD), *Vo vysokom bore* (Kuklov, SE), *Pod Kopasovým borom* (Priepasné, MY).

Viacčlenné názvy bez zhody, v ktorých určujúcim členom je predložková konštrukcia v postpozícii, sú zväčša tvorené konštrukciou meno + predložka + meno (Majtán, 1996, s. 26), pričom substantíva *bor, bôr* môžu byť v obidvoch menných pozíciách: *Bor od Hamričiek, Bor od Lieskovského* (Trstená), *Bôr pred Krpeľanmi* (Turany, MT), *Dieliky za bôrom* (Martin), *Gregorková od boru* (Tvrdošín), *Klin v bôre* (Turany, MT), *Krátke za borom* (Martin), *Záhumenice od boru* (Borský Svätý Jur, SE).

Rozšírenosť a populárnosť názvov *bor, bôr* potvrdzuje adaptácia slov a ich hláskových variantov prostredníctvom domácich slovotvorných prostriedkov. Medzi prvé deriváty patrili adjektívne tvary, ktoré sa utvorili sufixmi vzťahových adjektív *-ový, -ová, -ovo.* Tieto adjektívne tvary sa používali najmä pri tvorení terénnych názvov objektov s porastom boru, borovice: *Borová hora* (Jamník, LM; Bojná, TO; Ružomberok; Kremnické Bane, ZH; Šelpice, TT), *Riadocká Bôrová* (Martin), *Bôrovo* (Tvrdošín), *Borový vŕšok* (Slovenská Ľupča, BB), *Na bôrovom dielci* (Trebostovo,

MT), *Borová jama* (Ďanová, MT), *Borový háj* (Folkušová, MT; Dobrá Niva, ZV), *Borový vrch* (Veľká Lodina, KE), *Bôrový diel* (Nitrica, PD), *Bôrový kopec* (Banská Belá, BS), *Bôrový vrch* (Oravce, BB), *Pod bôrovou horou* (Sliač, ZV).

V niektorých názvoch sa druh určovaného objektu elidoval a adjektívny tvar pôvodne vo funkcii zhodného prívlastku sa substantivizoval: *Borová* (Dolný Kubín; Tvrdošín; Nimnica, PU; Klenovec, RS; Dobšiná, RV; Dolný Lieskov, PB), *Bôrová* (Párnica, DK; Martin; Sklabinský Podzámok, MT), *Borový* (Moravský Svätý Ján, SE; Hrádok, NM; Párnica, DK; Slovenské Pravno, TR; Jalovec, PD), *Zadná Bôrová* (Ráztočno, PD), *Mestská Bôrová* (Martin).

Podľa hromadných podstatných mien utvorených sufixom *-ie* vznikli tvary *borie, bôrie*: *Bôrie* (Bobot, TN), *Borie* (Lysica, ZA), *Zadné bôrie* (Brezany, ZA), *Kucovo borie* (Košeca, IL). Do tejto skupiny patria aj názvy so sufixom *-ovie*: *Bôrovie* (Medzibrod, BB; Vavrišovo, LM; Kalameny, RK; Dražkovce, MT; Turová, ZV; Horná Breznica, PU), *Borovie* (Poniky, BB; Liptovský Michal, RK; Kľače, ZA; Malachov, BB; Horná Breznica, PU; Mengusovce, PP), *Bórovie* (Predajná, BR), *Dolné borovie* (Jasenie, BR).

Často sa používali hromadné substantíva so sufixom *-ina*: *borina, bôrina, borovina, bôrovina – Borina* (Nitra; Chropov, SI; Norovce, TO; Litava, KA), *Bôrina* (Budča, ZV; Nová Baňa, ZC; Banský Studenec, BS), *Borovina* (Brezová pod Bradlom, MY; Poniky, BB; Bátovce, LV; Jasenová, DK), *Bôrovina* (Krškany, LV; Banská Bystrica; Nová Baňa, ZC). J. Horecký tento sufix nezaradil medzi prípony, ktorými sa tvoria hromadné substantíva, ale model so sufixom *-ina* označil ako produktívny spôsob tvorenia názvov vecí a konštatoval, že substantíva odvodené týmto sufixom od stromov (*hrabina, dubina, jelšina*) majú zrejmý odtienok hromadnosti (1959, s. 106, 141 – 142). Apelatívami *borina, bôrina, borovina, bôrovina* sa označujú „miesta s borovým porastom, miesto, kde rastú boriny, borovice“, ale aj „samotný borovicový les“.

Sufixom *-ský/-sky, -ovský* sa utvorili adjektíva *borinský – Borinské vŕšky* (Uhrovec, BN), *borovinský* a *borovský*. Terénny názov *Borovinský* (Bobrovec, LM; Ludrová, RK; Ružomberok) môže súvisieť s vrchom *Borovnisko* (Ludrová, RK). Polia *Borovské* (TT) a *Borovské celiny* (TT) vznikli z miestneho názvu *Borová* (TT). Názvy *Borianska hora* (Domadice,

LV), *Boriansky lán* (Santovka, LV) vznikli z miestneho názvu *Bory* (Santovka, LV), lebo objekty, ktoré označujú, sa nachádzajú v okolí obce. Les *Borianska hora* v Domadiciach údajne vlastnili ľudia zo susednej obce *Bory*.

Terénne názvy, najmä chotárne, majú zo všetkých vlastných mien najbližšie k apelatívnej slovnej zásobe. Pri ich tvorení sa používali prostriedky bežnej hovorenej reči (deminutívne, adjektívne sufixy, predložkové väzby) a ich prvoradou úlohou bolo a je pomôcť človeku pri každodennej orientácii v teréne v konkrétnej lokalite. Terénne názvy dopĺňajú poznatky o hláskových, morfologických i slovotvorných javoch v nárečovej lexike. Toponymický výskum sa však robil pred vyše päťdesiatimi rokmi a vzhľadom na to, že človek veľmi aktívne zasahoval do vegetácie, často vyrúbaval lesy, vysádzal nové porasty, možno predpokladať, že niektoré objekty zanikli. Zánikom hospodársky využívaných objektov prestávajú fungovať aj ich názvy, a preto sa v budúcnosti ani nebudú štandardizovať. Jediným dokladom o ich existencii ostane digitálna databáza slovenských anojkoným Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV, digitálny a knižný slovník lexiky slovenských terénnych názvov, ktorý sa v súčasnosti koncipuje, a aj miestne monografie s pozbieranými názvami. Každý, kto sa zaujíma o jazyk, neraz v nich nájde slová už dávno zabudnuté či významy historizmov a zastaraných slov typických iba pre slovenčinu. Terénne názvy sú aj dnes bohatým zdrojom informácií a cenných údajov pre botanikov, historikov, geografov.

Skratky názvov okresov

BB – Banská Bystrica; BN – Bánovce nad Bebravou; BR – Brezno; BS – Banská Štiavnica; CA – Čadca; DK – Dolný Kubín; IL – Ilava; KA – Krupina; KE – Košice; KM – Kysucké Nové Mesto; LC – Lučenec; LM – Liptovský Mikuláš; LV – Levice; MA – Malacky; MT – Martin; MY – Myjava; NM – Nové Mesto nad Váhom; NO – Námestovo; PB – Považská Bystrica; PD – Prievidza; PE – Partizánske; PP – Poprad; PU – Púchov; RK – Ružomberok; RS – Rimavská Sobota; RV – Revúca; SE – Senica; SI – Skalica; TN – Trenčín; TO – Topoľčany; TR – Turčianske Teplice; TS – Tvrdošín; TT – Trnava; ZA – Žilina; ZC – Žarnovica; ZH – Žiar nad Hronom; ZV – Zvolen

Mapy výskytu apelatív *bor, bôr* a ich najčastejších derivátov

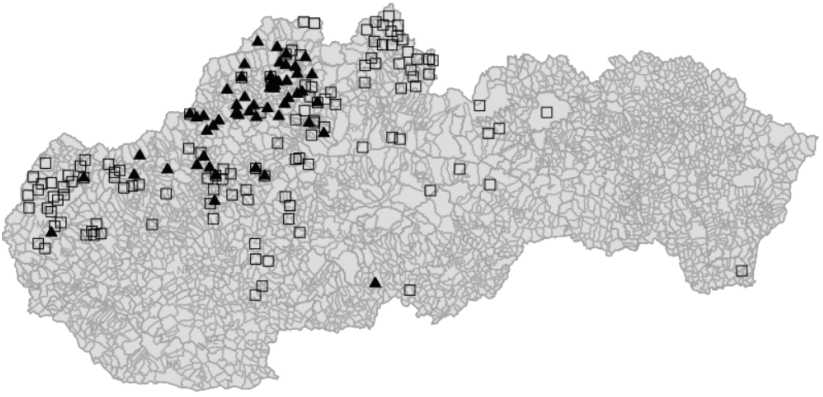

BOR / BORA// BÔR / BÔRA □ BORIE // BÔRIE ▲

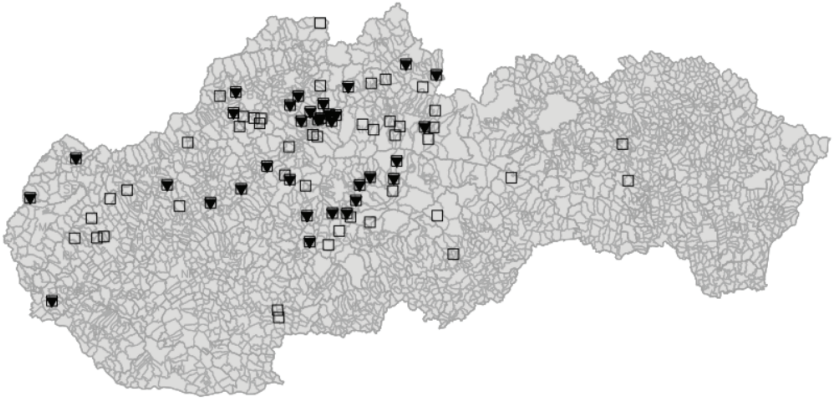

BOROVÝ // BÔROVÝ □ BÔROVÝ ▼

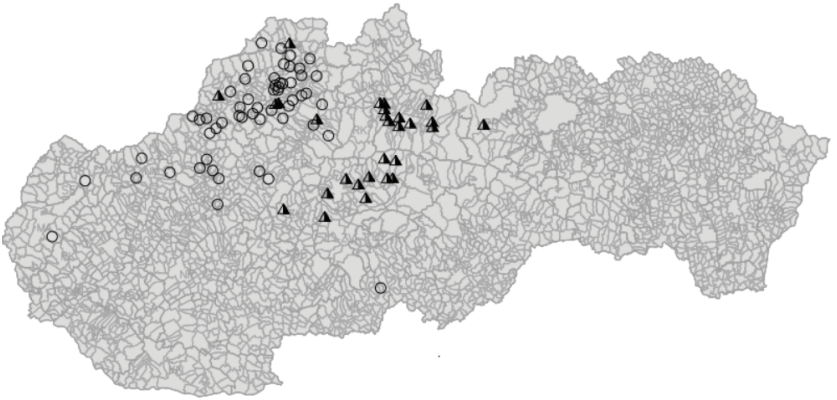

BORIE // BÔRIE ○ BOROVIE // BÔROVIE ▲

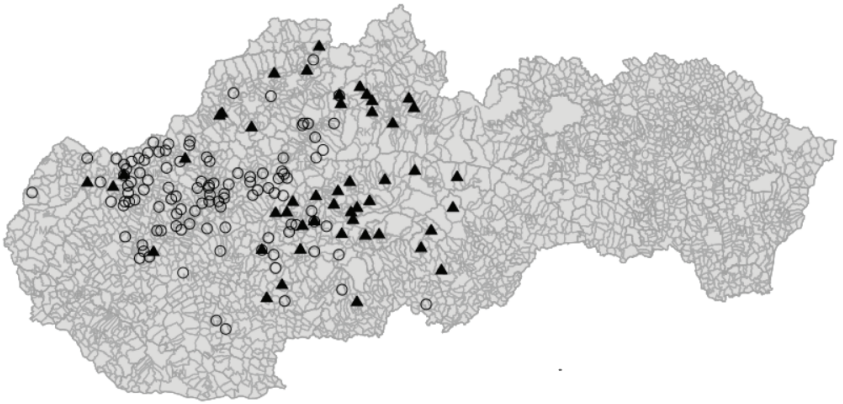

BORINA / BÔRINA ○ BOROVINA // BÔROVINA ▲

LITERATÚRA

BERNOLÁK, Anton: Slowár Slowenskí, Češko-Laťinsko-Ňemecko-Uherskí. Budae: 1825 – 1827. 4 446 s.

ČERVENKA, Martin a kol.: Slovenské botanické názvoslovie. Bratislava: Príroda 1986. 520 s.

FERENČÍKOVÁ, Adriana: Pohľad na slovo bor a jeho deriváty z územného aspektu. In: Človek a jeho jazyk. 1. Jazyk ako fenomén kultúry. Ed. K. Buzássyová. Bratislava: Veda 2000. s. 410 – 416. ISBN 80-224-0641-4.

HABOVŠTIAK, Anton: Názvy borovica a sosna zo slovakistického i slavistického aspektu. In: Slovenská reč, 1991, roč. 55, č. 3, s. 150 – 155.

Historický slovník slovenského jazyka. 1. A – J. Red. M. Majtán et al. Bratislava: Veda 1991. 536 s. ISBN 80-224-0228-1.

HORECKÝ, Ján: Slovotvorná sústava slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1959. 217 s.

KÁLAL, Karol – KÁLAL, Miroslav: Slovenský slovník z literatúry aj nárečí (slovensko-český differenciálny). Banská Bystrica: vlastným nákladom 1923. 1 012 s. + 104 s.

Kartotéka slovenských terénnych názvov (digitálna databáza slovenských terénnych názvov) Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV.

KRÁLIK, Ľubor: Stručný etymologický slovník slovenčiny. Bratislava: Veda 2015. 704 s. ISBN 978-80-224-1493-7.

Krátky slovník slovenského jazyka. 4., doplnené a upravené vyd. Red. J. Kačala – M. Pisárčiková – M. Považaj. Bratislava: Veda 2003. 985 s. ISBN 80-224-0750-X.

KRESÁNEK, Jaroslav: Atlas liečivých rastlín a liečivých plodov. Martin: Osveta 1982. 768 s.

LALIKOVÁ, Tatiana: Apelatívum dub v slovenských terénnych názvoch. In: Slovenčinár, 2017, roč. 4, č. 2, s. 40 – 43. ISSN 1339-4908.

LALIKOVÁ, Tatiana: Slová bán, báň v slovenských terénnych názvoch. In: Kultúra slova, 2019, roč. 53, č. 6, s. 342 – 352.

LALIKOVÁ, Tatiana: Substantívum dub v slovenských terénnych názvoch. In: Kultúra slova, 2021, roč. 55, č. 2, s. 93 – 104.

MACHEK, Václav: Česká a slovenská jména rostlin. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd 1954. 366 s.

MACHEK, Václav: Etymologický slovník jazyka českého. 2. vyd. Praha: Academia 1968. 868 s.

MAJTÁN, Milan: Dva typy predložkových zemepisných názvov. In: Slovenská reč, 1974, roč. 39, č. 3, s. 146 – 149.

MAJTÁN, Milan: Slová bor, borovica, sosna v slovenských terénnych názvoch. In: Onomastyka. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu. 1991. s. 233 – 235.

MAJTÁN, Milan: Z lexiky slovenskej toponymie. Bratislava: Veda 1996. 192 s. ISBN 80-224-0480-2.

PALKOWITSCH, Georg: Böhmisch-deutsch-lateinisches Wörterbuch. I. zv. A – N. Prag 1820.

Slovník súčasného slovenského jazyka. A – G. Hl. red. K. Buzássyová – A. Jarošová. Bratislava: Veda 2006. 1 134 s. ISBN 80-224-0932-4.

Slovník slovenského jazyka. I. A – K. Red. Š. Peciar. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1959. 815 s.

Slovník slovenských nárečí. I. A – K. Red. I. Ripka. Bratislava: Veda 1994. 936 s. ISBN 80-224-0183-8.

SVOBODA, Jan a kol.: Základní soustava a terminologie slovanské onomastiky. In: Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 1973, roč. 14, č. 1, s. 1 – 280.

VALENTOVÁ, Iveta: Anojkonymum alebo terénny názov? In: Slovenská reč, 2009, roč. 74, č. 1, s. 31 – 34.

VALENTOVÁ, Iveta: Slovo agát a jeho adaptácia v slovenčine a v terénnych názvoch. In: Kultúra slova, 2013, roč. 47, č. 3, s. 153 – 164.